

Nordre Levre gård

Den røde tråd for månedens kulturminne i 2008 er gamle gårder i Bærum med ny funksjon. Levre er utparsellert til boligtomter, men det vakre tunet er bevart og har de senere årene vært brukt som boligeiendom. Kolsås Hagesenter AS har utviklet seg ut fra den gamle driftsbygningen. De som titter innom gårdstunet lørdag 13. desember, får kanskje møte nissen på låven....

Den trekantede formen på høydedraget, som mesteparten av gården ligger på, har gitt gården navn. Levre er flertallsformen for substantivet lever. Ifølge navnegranskere er for øvrig Levre et navn som har vært en del brukt i navn på holmer, skjær og elver.

Levre skal være skilt ut fra opphavsgården Bergheim, som kommunenavnet Bærum har utviklet seg fra. Underbruket Huseby lå i eiendommens sørvestre del og grenset mot Valler og Gjettum. Nordre Levre var den opprinnelige Levregården og ble ryddet i eldre jernalder. Nabogårdene Søndre og Vestre Levre er skilt ut fra denne. Gården ble ikke avfolket etter Svartedauden i 1349, da mellom halvparten og to tredjedeler av landets befolkning bukket under.

Levre ble kirkegods da en del av gården ble solgt til Mariakirken i Oslo i 1439. Etter reformasjonen ble den krongods, og i 1613 ble Levre betegnet som fullgård. Gården kom på private hender i 1660-årene og i 1661 var Gabriel Marcelis bruker. Han var da eier av Bærum Verk.

Levre var blant de første gårdene i Bærum som omkring århundreskiftet 1900 satset på salgsproduksjon av frukt, bær, grønnsaker og blomster for det voksende markedet i hovedstaden. Ellef Grobstok kjøpte Nordre Levre i 1942. I 1946 overtok hans to sønner Knut og Ole gården. De drev staudegartneri i noen år og etablerte seg som Brødrene Grobstoks Landskapsarkitekter. Norske Frø leide gartneriet som på 1960-tallet fikk navnet Kolsås Hagesenter. I 1982 var hele gården utparsellert til boligeiendommer. I 2004 kjøpte hagesenterets leder Torbjørn P. Valdø gartneriet. I dag er Olsens Enke Hagesenter A/S/Øvstebø Eiendom AS eier.

Gårdstunet på Nordre Levre består av fem bygninger. Våningshuset har en kjerne fra 1765 og ble ombygd til sveitserstil omkring 1850. Vognskjulet er datert til omkring 1820. "Folkestuen" (dreggestuen/bryggerhuset) og stabburet er fra omkring 1850 og driftsbygningen fra omkring 1870.

Kilder:

Bakken, Tor Chr. (red.) 2008, Budstikkas store Asker og Bærum Leksikon
Borgen, Per Otto; 2006, Asker og Bærum Leksikon, Forlaget for by- og bygdehistorie
Marthinsen, Liv og Harald Winge, 1983, Asker og Bærum til 1840, Universitetsforlaget
Myhre, Jan Eivind, 1982, Asker og Bærum historie, Bærum 1840-1980
SEFRAK-registeret
Øvstebø, Daniel

Liv Frøysaa Moe